

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

Orgaan der Vereeniging

OOST EN WEST.

Abonnementsprijs per jaar.

Vrij aan huis of franco per post
binnenland bij vooruitbetaling . f 1.50
Voor Oost-Indië en het Buitenl. » 2.50
Afzonderlijke nummers. . . . » 0.05

Prijs der advertentiën.

Per regel . . . . . f 0.10
Bij plaatsing van 300 regels . - 0.09
» » » 1000 » . - 0.08
» » » 3000 » . - 0.07

Mededeelingen of Ingezonden Stukken moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie”, en gezonden aan den Voorzitter, G. E. V. L. VAN ZUYLEN, 7a Heerengracht of aan den Secretaris, H. L. VORSTENBOS, 42 Witte de Withstraat, beiden Den Haag.

Voor de Administratie, ook wat betreft Abonnement en Verandering van woonplaats, wende men zich tot den Heer W. VAN DER ZIJL, 212 Rieuwstraat, voor Advertentiën tot de Uitgevers-Maatschappij „HET GEMEENSCHAPPELIJK BELANG” Haugpoort 4, beiden Den Haag.

Dit nummer bestaat uit Twee Bladen.

Het hoofddoel der Vereeniging is:
Het verspreiden van populaire kennis omtrent onze Indië onder gansch het volk en het bevorderen der welvaart in die gewesten, om zoodoende en ook door het verleen van onderlinge hulp, ware belangstelling en liefde te kweeken tusschen Nederland hier en ginds.
Het li maatschap bedraagt f 1.50 tot f 5.— jaars, (voor Indië en het buitenland minstens f 2.50).
Zij die f 5 of meer contribueeren of een gift in één's schenken van f 100, zijn donateur(trice).
Aan alle donateurs en leden wordt kosteloos en franco het Weekblad toegezonden.

Inhoud van dit nummer.
Mededeelingen. — Onze Jaarvergadering. — Jaarverslag Boecatan. — Weekoverzicht. — Oost-Indische Berichten. — West-Indische Berichten. — Ingezonden. — Correspondentie. — Van Vreemde Koloniën. — Feuilleton.

Mededeelingen.

Boecatan.

Zondag 7 Mei, om 2 ure n.m., werd de tentoonstelling van Indische kunstnijverheid en huisnijl tot Hiltversum geopend. De Secretaris der Vereeniging tot bevordering van het Vreemde-Verkeer, mr. Baggerman, hield eene openingsrede, waarin hij aanbevelend wees op hetgeen de Vereeniging Oost en West beoogt en den ijver roemde van de beide dames, die met den heer R. W. P. de Vries Jr. in zoo korten tijd de zaal der spijuitdeeling aan het Melkpad in een fraai uitgedoscht tentoonstellingslocaal hadden omgetooverd. De President van „Oost en West” maakte daarna duidelijk wat „Boecatan” is en wat de Vennootschap beoogt. Zij gaf geen beschrijving van hetgeen was tentoongesteld, omdat de bezoekers steeds iemand in het loaal zouden vinden, bereid om alles toe te lichten.
Door genoodigden werd met belangstelling rondgekeken en al dadelijk dien eersten dag werden fraaie stukken verkocht. Maandag was, wegens het slechte weder, het getal bezoekers niet zeer groot, doch kwamen verscheidene leerlingen van onderwijsinrichtingen. Van andere scholen is het bezoek op Woensdag-namiddag reeds aangekondigd. Donderdag zal de tentoonstelling ook 's avonds open zijn. Vrijdag is het de sluitingsdag.

Jaarlijkse Algemeene Vergadering van Aandeelhouders, op **Maandag 29 Mei 1905**, des middags te 2 uren in het Gebouw der Vereeniging „Oost en West”, Laan van Meerdervoort 195.
De punten van behandeling liggen van 22 Mei af, evenals de balans en winst- en verliesrekening met het Verslag der financiële Commissie, ter inzage ten kantore der Vennootschap (Plaats 9), alwaar ook, volgens art. 32 der Statuten, de aandeelen vóór of op 25 Mei zijn te deponeren, tenzij houders ze ter vergadering medebrengen. Voorstellen van aandeelhouders moeten, om in behandeling te kunnen komen, volgens art. 34 vóór 15 Mei bij den Raad zijn ontvangen.

FEUILLETON.

De Hechtste Band.

Naar den Engelsch-Indischen roman van ALICE PERRIN, door N. v. Z.

HOOFDSTUK XX.

Toen Selma den volgenden morgen wakker werd, was Paul reeds naar het feestterrein vertrokken; hij had bevooren dat zij niet mocht worden gewekt, en zij had lang toegeslapen. Zij ontwaakte geheel uitgerust en opgefrischt, hare gedrukktheid van den vorigen avond was zoo goed als verdwenen.
Zij liet een rijtuigje komen en reed daarmee naar de woning der Christians. Zij wilde Paul's familieleden toch niet in den steek laten, hoe onaardig die ook tegen haar geweest waren, en zij dacht het voorstel te doen om Violet en de jongere kinderen mee te nemen, tot na de begrafenis van hun grootvader; maar toen zij het huis naderde, zag zij dat er een levendige drukte heerschte, alsof er een bruiloft op til was. Groepen van haarrijtuigen stonden op het erf, troepjes menschen stonden in de voorgalerij, de haastig naar binnen stoven, toen zij Selma zagen aankomen; zij kon buiten hun luid gebabbel hooren en was juist op het punt haar bezoek maar op te geven, toen Violet naar haar toe kwam stormen, uitgedost in een zwart fluweelen mantel van haar moeder, om haar rood merinos japonnetje te bedekken, en een stuk zwart krip om haar

Onze Jaarvergadering.

Woensdag 3 dezer had te Apeldoorn de jaarlijkse Algemeene Vergadering der Vereeniging plaats. Het Hoofdbestuur, dat vooraf eene samenkomst hield, werd aan het station verwelkomd door de presidente der afdeling Apeldoorn, Mevrouw A. van Hengst-Haus.

Om half drie werd de Algemeene Vergadering geopend in dezelfde zaal van het Hôtel van der Burg, waar ettelijke jaren geleden een fraaie tentoonstelling van Indische Kunstnijverheid plaats had en waar toen de plaatselijke afdeling werd opgericht. De presidente sprak een kort woord van welkomst tot de aanwezigen, afgevaardigden van de afdelingen Amsterdam, Apeldoorn, Arnhem, Breda, den Haag, Leiden, Nijmegen, Utrecht en Zutphen. Uit Rotterdam was een telegram ontvangen, dat de afgevaardigde, de heer van Meurs, door ziekte niet aanwezig kon zijn, terwijl de voorzitter der afdeling, mr. D. Fock, schriftelijk had doen weten, dat de zitting der Tweede Kamer hem verhinderde op te komen. Groningen ontbrak op 't appel. Eenige leden uit Apeldoorn woonden de vergadering bij.

Nadat de notulen der, het vorige jaar te Amsterdam gehouden, jaarvergadering ter tafel gebracht waren en goedgekeurd, las de presidente, zeer duidelijk en met nadruk, het korte maar belangrijke jaarverslag, dat in ons vorige nummer werd goedgekeurd en hoewel dit verslag, behoudens de bijvoeging van de namen van H. van Kol en J. R. van der Lans als sprekers in de afdelingen, onder applaus met algemeene stemmen, werd goedgekeurd, meende een der afgevaardigden van de afdeling 's Gravenhage toch nog eens in 't bijzonder de aandacht te moeten vestigen op de slotlinea. Hij was het Hoofdbestuur dankbaar, dat het hier den vinger had gelegd op de wonde plek. Meer en meer, zoo zegt in andere woorden het Jaarverslag, mag „Oost en West” zich verheugen in toenemende sympathie, doch in de praktijk wordt daarvan weinig ondervonden, het getal leden blijft stationair. Waaraan nu is dit te wijten? Aan de zuiver platonische opvatting, die het grootste deel der leden heeft tegenover de Vereeniging. Aan zeer enkelen wordt het overgelezen zich in te spannen voor den bekeeringsarbeid, terwijl het gros meent genoeg te hebben gedaan, door 't lid worden en 't betalen der contributie.

Wij, Redactie van het Koloniaal-Weekblad, stemmen met die klacht volkomen in. Wat zoude de goede zaak, die wij beoogen, in kracht winnen, wanneer er b.v. meerdere waren onder de met ons gelijk gevoelenden, die van tijd tot tijd door een krachtig woord in het Orgaan der Vereeniging hiervan getuigden. Reeds nu mogen wij niet klagen over de belangstelling, die ons blad ondervindt, maar hoe anders zou het nog worden, wanneer de koloniale vraagstukken van den dag er, niet alleen door de Redactie, maar ook door andere koloniale mannen, met een klemmend woord, in werden behandeld.

En dan de propaganda? Men make b. v. eens

eene vergelijking met het Algemeen Nederlandsch Verbond, eene Vereeniging, wier streven in het belang van den Nederlandschen stam zeker alle waardeering verdient. Hoe is het echter te rijmen, dat dezelfde personen, die warm loopen voor de belangen van het Nederlandschap, zich geen de minste moeite geven om propaganda te maken voor onze Vereeniging, die ongetwijfeld de belangen van Nederland niet vergeet, doch vooropzet, dat slechts dan aan eer en plicht wordt voldaan, wanneer ook de belangen worden behartigd, van die andere stammen, die sedert meer dan ruim drie eeuwen noodgedwongen de hoofbronnen hebben doen vloeien waaruit de welvaart der Nederlanders is ontstaan!

Na dit intermezzo vervolgen wij het verslag. Met het oog op den betrekkelijk korten tijd, die eene jaarvergadering aanbiedt, werden voorstellen gedaan om in den vervolge het voorlezen der notulen van de vorige vergadering en van het jaarverslag onnooig te maken.

Voor het arresteren der notulen zou dan eene commissie van drie leden worden benoemd en nadat ze door den Secretaris en die drie leden waren vastgesteld, zouden ze door eene opname in het K. W. aan alle leden worden bekend gemaakt. Dit voorstel, buiten de agenda staande, werd echter terugverklaard en met eene groote meerderheid aangenomen.

Het jaarverslag der Vereeniging, zoo luidde verder het besluit der vergadering, zou voortaan een paar weken vóór de algemeene jaarvergadering worden afgedrukt en wanneer dan niemand de voorlezing er van verlangde, zou geacht worden daarvoor aan het voorschrijf in de statuten te zijn voldaan, zoodat onmiddellijk tot de bespreking kon worden overgegaan.

De afdeling Zutphen voegde er nog de aanbeveling bij, dat ook de geldelijke rekening en verantwoording van het Hoofdbestuur dan te gelijktijd met het jaarverslag zou worden gedrukt, de afdelingen konden dan ook daarvan kennis nemen en e. q. toelichtingen vragen vóór de algemeene jaarlijkse vergadering.

Alvorens tot het kiezen van nieuwe Hoofdbestuurleden over te gaan, kwam nu in behandeling het voorstel der afdeling Nijmegen om voortaan de verslagen der afdelingen, ten bate harer leden te doen afdrucken, hetzij afzonderlijk hetzij in 't „Koloniaal Weekblad”. Zooals onze lezers weten was het motief tot dit voorstel, dat de vergaderingen der afdelingen meestal slecht worden bezocht, maar toch het lezen van hetgeen daarin werd besproken wel belangstelling zou wekken en een middel zou kunnen zijn om den arbeidslust der afdelingen aan te wakken. Waar eene vereeniging uit afdelingen bestaat, zoo sprak Nijmegen, moet blijken dat hetgeen de afdelingen doen ook wordt gewaardeerd.

De afdeling Zutphen sloot zich aan bij het door Nijmegen verlangde.

Van de Hoofdbestuurstafel kwam de verzekering der volle waardeering van den arbeid der afdeling, doch de meeste afdelingsverslagen leken op elkander en daarom had men besloten in den

regel datgene daaruit over te nemen, wat in het algemeene jaarverslag paste.

De Voorzitter der Redactie-Commissie van het K. W. achtte zich verplicht tegen het gedane voorstel op te komen. Het aantal afdelingen is nu nog slechts gering, maar toch zou hij 't voor 't blad niet goed achten, wanneer in den loop der maand Maart van elk jaar, een reeks van p. m. elf nagenoeg eensluidende jaarverslagen onder elkander of in opvolgende nummers, werden opgenomen. En hoe zou dit worden, wanneer zooals wij dan toch hopen, dat getal van elf afdelingen toeneemt en b. v. tot veertig aangroeit?

Spreker begrijpt echter aan den anderen kant zeer goed, dat de afdelingen gekend willen zijn, dit is zelfs te waardeeren en hij stelt daarom voor, dat in het Algemeen-Jaarverslag iedere Afdeling afzonderlijk door het Hoofdbestuur wordt vermeld, daarbij aangevende wat in 't bijzonder door haar is verricht. Bij opname van het Algemeen-Jaarverslag in het K. W. zal dan aan den biljken eisch der afdelingen Nijmegen en Zutphen worden voldaan.

Aldus wordt door de Vergadering besloten. Men gaat nu over tot de aanvulling van het Hoofdbestuur, waarbij door de Presidente nogmaals een waardeerend woord wordt gesproken, ter herinnering aan wijlen den heer W. van Esveld.

Bij het openen der stembiljetten blijkt, dat herkozen werden Mevrouw N. van Zuylen-Tromp, Mevrouw M. ten Bosch-Bosscher, Prof. Mr. J. E. Heeres en G. P. H. H. Gonggrijp, gekozen de heer E. A. H. van der Heide, die allen aanwezig, verklaarden de hun toegedachte taak op zich te zullen nemen.

Nameas het Hoofdbestuur werd verslag uitgebracht over het beheer van de eigen localiteit en de daaraan verbonden restauratie in het gebouw Laan van Meerdervoort 195 en tovens omtrent dat van de in der tijd tot exploitatie van een en ander gesloten geldleening. Eene tot onderzoek benoemde commissie had alles in den besten staat gevonden, zoodanig, dat over 1904—05 op de obligatiën eene rente van 4 pct. kon worden uitgekeerd. I. of wordt gebracht aan Mevrouw M. ten Bosch-Bosscher, die namens het Hoofdbestuur met het beheer dezer zaak is belast.

De vraag komt ter sprake of het niet voegzaam is om, behalve in deze vergadering, ook in eene daartoe opgeroepen samenkomst der houders van obligatiën, dit rapport en deze rekening en verantwoording ter tafel te brengen. Rechts was men daartoe niet verplicht, dit werd algemeen ingestemd, doch ook het Hoofdbestuur was van meening, dat zij, die het nooilige geld gegeven hadden, om het bezitten van eigen localiteit mogelijk te maken, in de verdere besluiten, die men ter zake nam en zou nemen, moesten worden gekend. De oproeping zou, zoo spoedig mogelijk plaats hebben.

Ook de commissie die belast was, met het onderzoek van de Rekening en Verantwoording der door het Hoofdbestuur beheerde inkomsten en uitgaven der Vereeniging, bestaande uit de heeren A. H. G. Fokker, G. E. V. L. van Zuylen en W. van der Zijl, bracht een gunstig rapport uit. De inkomsten hadden bedragen: f 240,03,

besloot zij de uitnodiging aan te nemen. Onderweg vertelde zij mevrouw Goring van de ziekte en den dood van den heer Johans, doch repte niet over diens waarschuwing noch over Alexander's toespelingen. Dat zou een uiteenzetting tengevolge hebben gehad van Christian's pogingen om Paul over te halen tot invloed-uitoefenen op den heer Goring ten zijnen bate, en Selma voelde, dat dit haar gezellen alle recht zou geven te denken, zoo al niet te zeggen, het onverdragelijke: „Heb ik 't je niet gezegd!”

„Dien armen, ouden man”, voegde zij er aan toe, „zal ik werkelijk missen, want hij en Violet misschien, zijn de eenige van de heele bende, voor wie ik eenigszins genegenheid heb gevoeld. Ik ging er van morgen heen, om te zien, of ik ook helpen kon, maar niemand had mij noodig, mijn goede bedoeling viel in 't water”

Hoe dichter zij bij het fort kwamen, hoe meer menschen er op den weg waren, zoodat zij wel genoodzaakt waren langzaam te rijden. Vele pelgrims moesten al weder de terugreis aanvaarden, daar zij niet zóó lang van hunne landerijen of werkplaatsen in de dorpen weg konden blijven, om nog het einde van den grooten dag, het toppunt der godsdienstige plechtigheden, mee te maken; zij torschten ieder een draagmand, beladen met flesschen vol water uit de heilige Ganges, dat zij mee naar huis namen tot genezing van ziekten, tot afwassching van begane zonden, om te dienen als zoenoffer of tot heil van stervenden.

Selma werd getroffen door het groote verschil van uitdrukking op de gezichten der vertrekkende pelgrims en van degenen, die nog op weg waren naar de rivier; het gelaat der eersten drukte treurigheid, voldoening uit — nu zij hun doel bereikt hadden — op dat der laatsten lag vurig verlangen, gespannen verwachting en volkomen onverschilligheid te lezen voor alles, behalve het door hen

nagejaagde doel. Zij maakte hierover een opmerking tot haar gezellen.

„Ja,” zeide deze volstrekt niet romantisch aangelegde vrouw, „de pelgrims, die naar huis gaan, verbeelden zich, dat zij nu naar lichaam en ziel gereinigd zijn en dat al hunne zonden zijn weggewassen; toch zullen zij zelfs onderweg nog liegen en bedriegen, in den trein eikander van de beste plaatsen verdringen, altijd weer tot al hun oude ondeugden vervallen. Het geloof dezer inlanders heeft niets geen invloed op hun gedrag; zij verrichten deze ceremoniën om hunne goden gunstig te stemmen en zichzelf tegen onheil te beveiligen; zelfs de ergste misdadigers, dieven, moordenaars en woekeraars kunnen zóó heilig zijn en blijven, dat zij om zoo te zeggen aanbeden worden.”

De menigte groeide steeds aan, en maakte de lucht tot stikken toe vol stof, daar in lang geen regen op den grond gevallen was. Toen zij dicht bij het fort waren, giengen zij een tent voorbij, waar een Amerikaansche zending, met een langen baard en een grooten zonnehoed op, bezig was aan de voorbijgangers bijbel-platen en traktaatjes uit te reiken, luid schreeuwend te keer gaande tegen de afschuwelijkheid van bijgeloof en afgoderij, terwijl zijn vrouw onvernoeid een harmonium bespeelde, waarbij eenige helpers vol-ijverig psalmen zongen.

De beide dames giengen het fort bin en door de poort, die het verst van de pelgrims verwijderd was, en eenige oogenblikken later stonden zij op de wallen. Met groote belangstelling keek Selma op het tooneel aan hare voeten neer: zij staarde nu op de plek, waar ontelbare eeuwen geleden, volgens het oude Hindoe-geloof, de machtige Vishnoe peinzend had gezeten en waar thans eene dichte menigte menschen zich had samengepakt over een afstand van bijna een mijl; de meesten hunner waren in een vlekkeloos wit kleed

de uitgaven: f 2224,22, zoodat er een saldo in kas bevonden werd van f 178,81. Het Hoofdbestuur werd gedechargeerd en den penningmeester dank betuigd. De commissie, die betrekkelijk het voeren der administratie enkele adviezen had gegeven, werd voor het loopende jaar herbenoemd.

Nog werd besproken het ter tafel brengen eener begroeting voor het volgende jaar, tot het opmaken waarvan in de jaarvergadering van 1904 was besloten. Het Hoofdbestuur had echter bij de samenstelling van zulk eene raming, zooveel moeilijkheden ondervonden, voortvloeiende uit het nog weinig stabiele van inkomsten en uitgaven, der Vereeniging dat het voorstelde om in de eerste jaren tot het opmaken daarvan niet over te gaan. Conform werd besloten.

Bij de rondvraag, na afloop der behandeling van de agenda, gedaan, of nog iemand iets in het belang der Vereeniging had mee te deelen of voor te stellen, vroeg de heer *Almerood*, een der afgevaardigden van Amsterdam, het woord om het voorstel te doen, dat de Vereeniging zich zou wenden tot de Regeering met het verzoek om de kolonisatie van Europeesche immigranten in Suriname te bevorderen, hetgeen zou kunnen geschieden door nabij den aangelegden spoorweg van de beste en hygiënisch 't best gelegden gronden eene flinke hoeveelheden, b.v. 1000 h.a. te reserveren voor Europeesche landbouwers en ze niet voor de hand weg te geven aan Javanen en Engelsch-Indiërs.

Kol. van *Zuylen* kwam op voor de rechten en belangen der genoemde inwoners van Suriname, doch meende dat er ook voor Europeesche immigranten nog best terrein te reserveren zou zijn. Hij gaf den heer A. in overweging om zijn voorstel uit te werken en ter plaatsing aan 't Koloniaal Weekblad af te staan, het zou dan van alle kanten kunnen worden bezien.

Dit denkbeeld werd ook van de Hoofdbestuurtafel gesteund en de Presidentie beloofde, dat het dan ook daár in ernstige overweging zou worden genomen, om c. q. in eene najaars-algemeene vergadering te worden behandeld.

Door den Voorzitter der N. V. Boeatan werd ter sprake gebracht het reeds, na het voorlezen der notulen, door den heer v. d. Heide aangevoerde denkbeeld, der spoedige oprichting van een filiaal van Boeatan te Amsterdam. De N. V. zal eerstdaags de 5e en 6e serie van haar kapitaal uitgeven en dan ook de medewerking der afdeeling Amsterdam inroepen tot het plaatsen van aandeelen. Zijn die f 10.000 geplaatst, dan is er meer ruimte van actie en zal krachtig kunnen worden meegewerkt om ook te Amsterdam tot eene permanente tentoonstelling met verkoop en nabestelling te geraken.

Niemand verder het woord vragende, dan de afdeeling Amsterdam om voor de leiding aan de presidentie dank te betuigen, sloot deze de vergadering.

JAARVERSLAG VAN BOEATAN.

Het zal zeker wel door niemand zijn verwacht, dat al dadelijk bij de afsluiting van het 1e boekjaar de Naamlooze Vennootschap Boeatan op gemaakte winst zou kunnen wijzen. Bij den handel, die gedreven moest worden, was er zooveel problematieks, dat wij zelfs ook nu nog het tijdperk der profnemingen niet achter den rug hebben, terwijl het bij artikel 16 der Statuten aan den Raad van Beheer voorgeschreven arbeidsveld velerlei bevat, wat wel in de verre toekomst niet alleen in het algemeen, maar ook speciaal aan de Vennootschap voordeel zal kunnen bezorgen, doch wat thans slechts tot uitgaven heeft geleid.

De belangrijkste posten onder hetgeen wij hier bedoelen zijn de uitgave van een paar geïllustreerde brochures van de hand van den heer J. A. LOEBER, over bamboewerk en vlechtwerk en eene som van f 1000 door ons aan den kunst schilder W. O. J. *Nieuwenkamp* uitbetaald voor een door hem na eene studiereis in den Indischen Archipel te leveren rapport over den actueelen toestand van kunstnijverheid en huisvlijt, tevens aangevende, wat tot wederopheffing, aanmoediging en vruchtbaar-making zou moeten geschieden.

Bij de aangeboden balans en winst- en verliesrekening is eene nota van toelichting overgelegd, die reeds het een en ander van het door ons verrichtte verduidelijkt. Wij zullen dit aanvullen door eene korte geschiedenis van het eerste jaar van bestaan te geven.

Onze Raad van Beheer was van den aanvang

ehuld, slechts enkele gekleurde plekken van blauw, groen en rood verbraken de eentonigheid; de vroolijke, driehoekige vlaggen der Brahmanen, met hunne verschillende opschriften, wapperden en klaptten door de zachte bries bewogen, rijen van linnen tentjes en groote zonneschermen van bamboe en bladeren stonden aan den waterkant geschaard. Midden tusschen de volksmenigte, aan den voet der vallei, was een doorgang vrij gehouden voor den optocht der fakirs, die sinds het aanbreeken van den dag zich onophoudelijk daar langs bewogen om op de brug te komen, welke naar het eiland in de rivier leidde; en aan weerszijden zag men twee stroomingen, de een van pelgrims, die naar het water togingen en de andere, die er vandaan kwam, terwijl het rumoer, dat van hen uitging, deed denken aan het dreunend geruisch van de beweging eener groote stad.

Het scheen iets bijna onmogelijks, dat zij daar rustig, van de hoogte dier groote muren, nederkeken op een schouwspel, dat telken jare, sinds vele eeuwen op dezelfde wijze plaats vindt, en dat nu nog een even levendig beeld te zien geeft van het godsdienstige geloof en den geestdrift van het volk, als het dit deed twee, misschien wel drie duizend jaren geleden. Terwijl Selma deze wemelende menschenmassa gadesloeg, luisterde naar het onophoudelijk gegalm hunner geboden en lofflieden, kreeg zij een vaag begrip van de betoovering, die dit wonderlijke land zoo sterk uitoeft op haar man, en voelde zij iets van de geheimzinnigheid der onbegrijpelijkheid, maar zij schudde het van zich af en kwam onwillekeurig er tegen in verzet, ongeveer op dezelfde wijze, als zij zich vroeger had trachten schrap te zetten tegen de bekoring, die van Paul zelf uitging, toen hij haar tot zich trok door de vreemde onweerstaanbaarheid van zijn oogen en van zijn stem, door

af samengesteld uit de heeren A. H. G. FOKKER, G. P. ROUFFAER, PH. ZILCKEN en G. E. V. L. VAN ZUYLEN. Hiervan werd de laatste tot voorzitter en de heer Rouffaer tot secretaris gekozen, die beiden de functie waartoe zij benoemd werden, hebben aanvaard. Later bleek het noodig te zijn speciaal één onzer met het besturen der geldzaken te belasten; deze functie werd, met den titel van thesaurier aanvaard door ons lid A. H. G. Fokker. De voorzitter werd benoemd tot gedelegeerd lid voor het bestuur van den dagelijkschen gang van zaken.

Geregeld eenmaals kwam de Raad van Beheer bijeen om van gedachten te wisselen, welke vergaderingen op onze uitnodiging tot het geven van advies trouw werden bijgewoond door den Eerevoorzitter der Nijverheidscommissie van Oost en West, den oud-Gouv.-Generaal Mr. J. W. van Lansberge en door de presidente van die Vereeniging mevrouw N. van Zuylen-Tromp.

Op die wijze bleven wij steeds in relatie met de Vereeniging en met de speciale commissie, waaraan Boeatan zijn bestaan te danken heeft, terwijl mevrouw N. van Zuylen ons daarenboven onschatbare diensten bewees door het voeren van het grootste deel der zeer drukke correspondentie, waartoe aan onzen secretaris, met het oog op zijne andere bezigheden, de tijd ontbrak.

In verband met het voorgeschreven in art. 16 der statuten werd het eerst besloten tot het in het leven roepen eener permanente tentoonstelling, met gelegenheid tot koop en nabestelling van voortbrengselen van Indische kunstnijverheid en huisvlijt te 's-Gravenhage. Het was niet zoo gemakkelijk om daartoe voor matigen prijs, op goeden stand, een geschikt lokaal te vinden, doch wij mochten daarin vrij goed slagen door den inhuur voor twee jaren, met twee jaren optie van het het winkelhuus Plaats 9.

Even gelukkig waren wij in het vinden in Meij. C. Loebèr van eene voor hare taak geschikte directrice van de tentoonstelling, tevens winkel-lokaal, terwijl eene huisbewaarster de noodige hulp verleent in de theesalen, die tot geriesder bezuikert in een der vertrekken wordt gehouden. De artistieke inrichting der lokalen werd toevertrouwd aan mej. C. van der Hart.

Toen alles gereed was en nadat H. M. de Koningin door een bezoek vóóraf Hare groote belangstelling deed blijken, had den 9 Januari 1904 de officieele openingplechtigheid plaats, die niettegenstaande het zeer ongunstig weder, door een groot getal belangstellenden, o. a. ook door Z. E. den Minister van Kolonien, werd bijgewoond.

Wij zullen den lezer van dit verslag niet lastig vallen met het beschrijven van den inspannenden arbeid, die noodig is om onze tentoonstelling steeds aangevuld te krijgen en om te zorgen, dat zoowel van West-Indië, als uit alle gewesten van Oost-Indië de kunstnijverheid en de huisvlijt der inlanders voor zoover mogelijk vertegenwoordigd is. Oorspronkelijk hadden wij gerekend op de geregelde samenwerking met de Oost-Indische Vereeniging «Oost en West», zooda de voorlaatste alinea van art. 19 onzer statuten dit bedoelt, doch het bleek ons al heel spoedig dat wij daarop niet moesten bouwen. Reeds de hooge prijzen, die men ons in rekening bracht voor de eerste aankopen, die wij deden, maakten dit onmogelijk, terwijl onze vertoogen, dat het beter anders zou zijn, zonder vrucht bleven.

Wij moesten ons dus overal direct wenden tot een vertrouwd en met den aard van ons verlangen eenigszins bekend persoon, in elk gewest en het was dikwijls moeilijk die te vinden. Veel hulp vonden wij niet alleen voor dit zoeken, maar ook direct in het optreden als onze mandatarissen bij de ambtenaren van het civiel bestuur in Oost-Indië. Bij name dienen wij hier te noemen den onlangs afgetreden Directeur van O. E. en N. Mr. I. H. Abendanon, die ons niet alleen meermalen direct hulp verleende in ons streven, doch aan wiens invloed als Bestuurslid der O. Indische Vereeniging O. en W., wij het toeschrijven, dat kort geleden een brief door haar aan onze Nederlandsche Vereeniging van denzelfden naam werd gericht, waarin voor toezending van goederen uit Indië aan Boeatan aanneembare voorwaarden werden gesteld en aldus de deur geopend tot de samenwerking in allen deele noodig, willen wij zooda ons doel is, in Europa en Amerika voor het fraaie en goede dat Oost en West-Indië produceeren, een markt scheppen en aan de producenten duidelijk maken welke verbetering hun werk daartoe behoef.

Reeds nu, ook zonder de hulp der zusterver-

de aantrekkingskracht, welke van zijne geheele persoonlijkheid uitging.

Zij keerde zich plotseling om en volgde mevrouw Goring naar een ander gedeelte der wallen, waar de kolonel-bevelhebber van het fort een gezelschap dames en heeren op thee trakteerde. Groepen keurig gekleede vrouwen en mannen in gemakkelijke flanelen pakjes, waren vroolijk aan het babbelen en lachen, terwijl zij af en toe door veldkijkers op het feestterrein keken; enkele van hen spraken Selma aan en op verzoek van mevrouw Goring liet de kolonel haar zijn kamers zien, dezelfde, waar vroeger de vrouwen onder de mongoosche dinastie hadden geleefd, geliefd en samenzweringen gesmeed.

Spoedig daarna kwam ook de heer Goring zwoegend de trappen opklommen, warm, stoffig, vermoeid en dorstig; het werd laat in den namiddag, voordat hij met zijn vrouw en Selma Vereker weer naar de poort van het fort afdaalde, waar een olifant stond te wachten, om hen door de menigte te voeren. De meeste processies waren nu geëindigd, maar terwijl het groote dier zich op zijn gemak voortbewoog, moest er weder een vrije doorgang tusschen de menigte worden gemaakt, waarop, voorafgegaan door trompetblazers, een lange reeks bijna naakte, aschkleurige personen, wel duizend in getal, van de schipbrug zich een weg haande naar den rivieroever. De aanblik dezer fakirs was afzietlijk; enkele hunner zagen er zóó uit, dat men zich haast niet kon voorstellen, dat zij menselijke wezens waren; bij de meesten was al het haar in een bos boven op het hoofd gestapeld met natte klei als plakmiddel, die nu tot één klont was samengedroogd; bij anderen was het lichaam bedekt door lange vlechten haar, die langs de schouders tot op den grond neervielen; hunne oogen stonden of woest fanatiek, of er lag een afgetrokken, ascetische uitdrukking

eeniging, hebben wij op dien weg reeds aanmoedigende resultaten verkregen. Het gegraveerd geciseleerd koperwerk vindt gretig koopers, zoowel in Boeatan zelf, als in een te Arnhem gesticht filiaal bij de Import Mij. voorheen M. de Roo en Co. en kort geleden deed een Amerikaansch kunstkooper eene proefbestelling voor Amerika; Sirgarna mandenwerk is gezocht, batik, mits in vorm en afmeting geschikt voor Europeesch gebruik worden gevraagd; het weefwerk van de Dajaks en Bataks en ook uit Padang bovenlanden vindt koopers; matten van Bawean vallen in den smaak, kantwerk van Palembang en andere streken is gewild, bamboesnijwerk uit Timor werd weggekocht, enkele dagen nadat het in den winkel kwam en zoo meer. Een soort Panamahoeden uit Curaçao wordt door deskundigen zeer gunstig beoordeeld.

En reeds merkbaar is het, dat men in Indië partij trekt van de opmerkingen, die wij aan onze correspondenten overbrengen.

Tentoonstellingen van Indische kunstnijverheid worden in verschillende plaatsen van ons land gevraagd. Wij hielden er in 1904 een te Deventer, en Tiel. In 1905 werden er nu reeds te Zutphen en Hilversum gehouden. Te Berlijn hebben wij gevegen goederen in commissie en met Crefeld zijn wij in onderhandeling. Gaarne zouden wij aan de internationale Tentoonstelling te Luik op bescheiden schaal hebben deelgenomen en onderhandelingen met het Belgische comité waren op den goeden weg, toen eene Nederlandsche commissie werd gevormd, die, geheel op eigen financieele wieken drijvend, er bezwaar in zag ons de onbetaalde plaatsruimte toe te staan, die wij, met het oog op onze beperkte krachten, noodig hadden om de, toch reeds veel uitgaven vorderende zaak aan te durven.

Duidelijk is het ons echter, niet alleen hieruit, maar ook in den gewonen omzet van onze winkelgoederen gebleken, dat wij een grooter bedrijfskapitaal noodig hebben en tot de uitgifte der 5e en 6e serie van ons aandeelenkapitaal werd daarom besloten. Wij hopen en vertrouwen, dat het ons gelukken zal om f 10.000 te plaatsen, wat waar nu reeds in Europa blijkbaar de belangstelling in Indische kunstnijverheid toeneemde is en op Java de invloed van ons streven en van dat der Oost-Indische Vereeniging O. en W., duidelijk wordt ondervonden, zou het zeker jammer zijn, dat niet met volle kracht op den ingeslagen weg kon worden doorgewerkt.

Door het initiatief van den controleur Jasper is te Soerabaja een coöperatieve winkel voor koperseleerwerk «Toulounan» opgericht. Te Djocjakarta stichtte mevrouw Couperus de Vereeniging «Djocjasche Kunstnijverheid» en bracht de steeds vol ijverige Dr. Groneman de Pamorsmeedkunst weer op gang, in Bagelen wordt het vlechten van sigarenkokers, in Bawean dat van matten en in Singapara dat van mandwerk met toenemenden ijver en nauwgezetheid ter hand genomen, de batikkerijen en weverijen van Java zijn met ons in relatie getreden!

Waar wij nog niet toe zijn kunnen geraken is, het inrichten eener monstrekamer voor gewone nijverheidsproducten. De winkelruimte, waarover wij beschikken, laat daarvoor geen passend lokaal over, hetgeen echter niet wegneemt, dat wij doen wat in ons vermogen is om ook de producenten van allerlei voor Europa geschikte artikelen in betrekking te brengen met afnemers in het groot.

Waar ook de Regeering aan de meerdere ontwikkeling der nijverheid thans alle aandacht schenkt is het vooruitzicht gunstig voor de verwezenlijking van ons streven. Kan men van Regeeringswege er toe besluiten om geschikte personen met technische kennis en gezonde kunstopvatting naar Indië te zenden om de beweging tot ontwikkeling van nijverheid en kunstnijverheid te leiden, dan zal dit zeker een hoogst nuttige maatregel zijn, de taak van Boeatan zou dan eerst ten volle vruchtdragend kunnen zijn.

Balans op 31 December 1904.

Debet.	
Diverse Correspondenten	f 3583.21 ¹ / ₂
Winkelgoederen	» 6045.55
Onkosten Rekening (Inventaris)	» 1500.—
Thee Exploitatie	» 401.—
Diverse Debiteuren	» 446.22 ¹ / ₂
Kassa	» 754.09 ¹ / ₂
Publicatiën	» 750.—
Beleggingen	» 4912.50
Winst en Verliesrekening	» 3478.33 ¹ / ₂
	f 21870.92

Sunstsalon ♦ ♦ ♦ ♦

♦ ♦ ♦ ♦ **W. H. Idzerda** ♦ ♦ ♦ ♦

31 Laan van Meerdervoort 31

♦ ♦ ♦ ♦ DEN HAAG ♦ ♦ ♦ ♦

♦ ♦ ♦ ♦ **Tentoonstelling Fotografieën** ♦ ♦ ♦ ♦

dagelijks geopend van 10—4 uur

♦ ♦ ♦ ♦ **Portretten** ♦ ♦ ♦ ♦

♦ ♦ ♦ ♦ **uitsluitend uitgevoerd in onveranderlijken** ♦ ♦ ♦ ♦

♦ ♦ ♦ ♦ **kool- en gomdruk** ♦ ♦ ♦ ♦

in eigen aan personen, die zich, tot stompzinigheid toe, boven alle aardse bespiegelingen verheven achten. Hun huid was met stof en asch besmeerd, en hun gelaat met verstof bedekt; sommigen droegen zware rozenkransen, die tot op hunne knieën neerhingen, en zij voerden onderscheiden zinnebeelden van de godsdienstige plichten, welke zij te vervullen hadden, met zich; drietangen, vuurtangen, kommen van hout of koper. Enkelken waren gekroond of omhangen met kransen van geheiligde bloemen, anderen hadden een luipaard-vel over den schouder geslagen; een

Credit.	
Kapitaal Rekening	f 20000.—
Oost en West, 5e afdeeling	» 550.—
Mevr. N. van Zuylen-Tromp	» 112.42 ¹ / ₂
Scheurleer & Zoonen	» 601.27
Diverse Consignatarissen	» 607.22 ¹ / ₂
	f 21870.92

's-Gravenhage, 17 Maart 1905.

De Raad van Beheer,
E. VAN ZUYLEN, Voorzitter.
FOKKER, Theaurier.

Winst- en Verliesrekening over 1903/4.

Debet.	
Aan Onkosten Rekening	f 5188.13 ¹ / ₂
» Publicatiën	» 785.00 ¹ / ₂
	f 5973.20
Credit.	
Per Winkelgoederen	f 1543.50 ¹ / ₂
» Interestrekening	» 529.91
» Thee Exploitatie	» 229.92
» Beleggingen	» 19.36
» Commissierekening	» 172.17
	f 2494.83 ¹ / ₂
» Nadeelig saldo	» 3478.33 ¹ / ₂
	f 5973.16

Week-Overzicht.

Aan de Memorie van Antwoord, uitgebracht op het Voorloopig Verslag, door de Kamer uitgebracht op het wetsontwerp betreffende de vereenigbaarheid van het Kamerlidmaatschap met de onderscheidene ambtenaarsbetrekkingen, ontlenen we op koloniaal gebied, dat de gouverneur-generaal niet geacht kan worden koloniaal ambtenaar te zijn, wat met de leden van den Raad van Nederlandsch-Indië wel het geval is. De vraag of, aan koloniale ambtenaren tijdens het Kamerlidmaatschap kan worden verleend, werd in bevestigenden zin beantwoord. Toegegeven werd de wenschelijkheid om een maximum vast te stellen voor het aan koloniale ambtenaren-kamerleden toe te kennen verlofstrafement, en dit maximum vastgesteld op 5000 gulden 'sjaars. Deze wet zou den 1en Januari 1906 in werking treden, met dien verstande dat wat laatstgenoemde bepaling betreft, zij niet van terugwerkende kracht zou zijn.

De christen-democraten zijn nu ook met een eigen program voor den dag gekomen, en het moet dankbaar worden erkend, dat de koloniale paragraaf niet werd over het hoofd gezien. Maar het blijkt daaruit weer ten duidelijkste, hoezeer voor sommige en misschien ook wel de meeste kringen in den lande, de humanitaire quaestie de hoofdschotel vormt van het koloniaal gerecht, terwijl over het hoofd gezien wordt, dat een krachtige economische politiek ook de middelen zal opleveren, om paal en perk te stellen aan de uitwassen op koloniaal-sociaal gebied, welke hoe betreunswaardig ook, overal werden, worden en zullen blijven worden waargenomen, waar de economische toestand te wenschen laat en diensvolgens ook de middelen ontbreken, om geordende toestanden te scheppen. Zonder geld geen politie, zonder geld geen justitie! Zonder geld . . . enzoovoorts. En toch zoekt men tevergeefs in bedoeld program naar een aansporing tot krachtige actie op economisch gebied. Alsof bescherming van den inlander de eenige plicht eener koloniale mogendheid ware!

Het in overweging zijnde verhoogde invoerrecht op tabak zit den luitjes nog dwars in de maag. De afdeeling Eindhoven van den Nederlandschen Bond van tabaks- en sigarenfabrikanten heeft zich onlangs nog eens ten overvloede tegen dat snoode plan uitgesproken. Of 't baten zal?

Voor dit jaar zijn weder 26 plaatsen opengesteld voor gegadigden naar het indisch kandidaat-ambtenaarschap. De aanmelding bij de commissie behoort voor den 1sten Juni a. s. te geschieden, terwijl de kandidaten reeds den 27den dezer maand voor de geneeskundige commissie alhier zullen hebben te verschijnen.

In een der jongste nummers van de *Staatscourant* werd het Koninklijk besluit van 20 April II. opgenomen, waarin de eischen voor benoembaarheid van kandidaat-houtvester voor den indischen dienst en de bepalingen betreffende hunne opleiding enzoovoort werden vastgesteld. Voor kandidaat-houtvester komen in aanmerking zij die voldaan hebben aan het einde van het eerste studiejaar van de Rijks hogere, land-enz. school te Wageningen, en den 23-jarigen leeftijd nog niet hebben bereikt. In het tweede studiejaar wordt de cursus te Wageningen gevolgd, waarop van 1 Juli tot 1 October eene detachering volgt op een houtvesterij volgt. Het derde studiejaar wordt ge-

menigte heilige mannen dus, vertegenwoordigers van de verschillende vormen van het Hindoe-geloof, en zoodra de pelgrims hen gewaar werden, begonnen deze, uit godsdienstigen geestdrift, vol-ijverig te wuiven en te schreeuwen. Eenigen uit het volk kwamen naar voren, om eerst de lichamen der priesters, daarna hun eigen voorhoofd aan te raken, onder den uitroep van: «Ram! ram! sital ram!» en toen de processie voorbij was, haastten velen zich om wat aarde van den grond op te rapen, die door de heilige voeten was betreden geworden.

«Is dat nu niet bespottelijk?» merkte de heer Goring op, «kijk eens naar dien jongen, die bezig is wat aarde uit te krabben en in een koperen pot te doen — hij neemt die mee naar huis, als een bezweringsmiddel tegen booze geesten, of als een offer aan zijn huisgod, en dan die man daar in zijn zalmkleurig gewaad — en toen zij een op den grond gekrukt persoon voorbij zagen, die door een groep van aandachtige pelgrims omringd werd: «hij bidt voor het heil der voorovergangers van zijn toevoerders in ruil voor de offeranden, die zij vóór hem opstapelen. Straks maakt hij op het voorhoofd van ieder hunner een teeken met asch en dan trekken zij verheerlijkt verder. Dat is een gemakkelijke manier om aan den kost te komen.»

«Waar is Paul?» vroeg Selma, rondkijkend.
«O, die zal hier ook ergens zijn, het fort sturen om wat te drinken. Het is een erg vermoedende dag geweest voor iedereen, maar gelukkig is alles rustig afgelopen.»

(Wordt vervolgd.)

ingenomen door een cursus voor konialen boschbouwen en landbouwen, waarna de kandidaten aan een examen onderworpen, om vervolgens van September tot Mei 1914 tot Februari in Duitsland te worden gedetacheerd. Na afloop van deze detachering kunnen de kandidaten voor hunne uitzending gedurende ten hoogste maanden opdrachten worden gegeven, om zich ook op de praktijk te stellen van de finesses in den houthandel, zoodat ze later niet alleen in cultuur-opzicht, maar ook met het oog op de dubbelrij-quaestie, ten volle berekend zullen zijn voor hunne taak bij het boschbeheer.

Langs werd uit Batavia aan de *Nieuwe Rott*, geseind den 15en dezer een geologische brigade naar Bandoeng, die zou vertrekken, om een onderzoek van bestuurszaken in te stellen naar den goud-rijkdom der streek in de buurt van Redjang Lebong. Zoodat velen onzer lezers weten is de maatschappij Redjang Lebong de eerste goud-onderneming, die haren aandeelhouders behoort te dividend heeft betaald, eerst 20 procent in 1904, nu onlangs 22,9 procent, dit laatste nadat ze ten negen jaren voor een bedrag van 18 tonnen goud aan zilver uit hare mijn had te voorschijn gehaald en verkocht. Door opvoering van het aantal stampers tot 100 en het gebruik van een twee tot driemaal grotere hoeveelheid erts kunnen verwerken, hetgeen den aandeelhouders geen schade zal leggen. Dit succes, gevoegd bij de omstandigheid, dat nu ook de naburige onderneming van de houthandelaar, tevens Lebong Solit maandelijksche productie van 60000 gulden begint aan te toonen, kan niet

nalaten het vermoeden te opperen, dat de streek, waarin die beide ondernemingen, op de grenzen van Palembang en Benkoelen, zijn gelegen een waar Dorado zal blijken te zijn. Wat ook de bedoeling der indische regering met de uitzending dezer missie moge wezen, staats-exploitatie of niet, meenen wij haar initiatief te moeten toejuichen, dat in elk geval bij te verwachten gunstige resultaten 't zal leiden tot ontsluiting van een gebied op voorwaarde, die aan de kolonie een billijk aandeel zullen verzekeren in de opbrengst harer natuurlijke rijkdommen.

Het berichtje voorkomende in de delische bladen van nu eenige weken geleden en volgens hetwelk heel Celebes van Makassar tot Bolaang Monggondou in staat van oproer zou verkeeren, blijkende uit toezending van een zakje met kruut aan 't bestuur, gaf de *Telegraaf* aanleiding, om eens bij verschillende goudmijnondernemingen, waarvan er op Celebes nog al 'n enkele wordt gevonden, te informeren wat er toch aan kon zijn van het algemeen gerucht. Het antwoord luidde dat men daar niets vernomen had van den desperaten toestand.

Hoe 'n ernstig indisch blad dat zakje-kruut-fabeltje voor goede munt heeft kunnen aannemen, verklaren we ons niet te kunnen begrijpen. Was het misschien vergezeld van 'n oorkonde van al die koningen, vorsten en hoofden van Celebes' westerstrand? De oude-wijzenpraatjes schijnen in Indië opgeld te doen.

Uit de Pers. De suikercultuur op Java. *Nieuwe Cour.* Kratonboontjes id. van 8 Mei. Kolonisatie van Europeanen in de tropen. *Ind. Gids* van Mei. Panama-

kanaal en europeesche west-indische koloniën. *Vaderland* van 6 Mei. Het strafstelsel in Indië. *Alg. Hbl.* van 8 Mei. Internationaal koloniaal instituut. *Vaderland*.

Ingevolge hare belofte bij bespreking van het adres van het Algemeen Syndicaat van Java's suikerfabrikanten aan het indisch bestuur, begon de *Nieuwe Cour.* in haar nummer van den 6en dezer een serie artikelen over de suikercultuur op Java, ten einde een antwoord te vinden op de vraag, of de invloed der cultuur ten goede komt of ten kwade van de welvaart der inlanders. De conclusiën tot welke het blad mogelijkwijze aan het einde zijner beschouwingen zal komen deelen wij in ons volgend nummer mede.

Omtrent de kratok-boontjes die hier te lande nog al wat onheil hebben gesticht, wordt aan de *Nieuwe* uit Haarlem geschreven, dat in het Koloniaal Museum aldaar een tentoonstelling is ingericht, betrekking hebbende op die, op een onzalig tijdstip in een gedeelte van Java tot volkscultuur verheven dingsgheidjes. Er bevindt zich o. a. bij een monster van die boonen, bestaande uit een mengsel van verschillende soorten, die alle in vorm overeenkomen, maar in kleur verschillen aanwijzen. Er zijn witte en anders gekleurde boonen onder. De eerste bevatte weinig vergif, maar de andere van 15 tot 60 duizendste procent aan blauwzuur, van welk vergif 40 milligram reeds een dosis uitmaakt, voldoende om een mensch te vergiftigen. Onnoodig dus verder te zeggen hoe gevaarlijk het goetje is.

In haar maandelijksch overzicht komt de *Indische gids* te spreken over de polemiek, gevoerd naar aanleiding

naar Dr. Breitensteins lezing over Tropenhygiëne over de quaestie of een vaste nederzetting van Europeanen in de tropen mogelijk is. De redactie teekent hierbij aan, dat de proeven in Suriname en naar zij meent ook in onze Oost genomen, beide mislukt zouden zijn.

Wat de zogenaamde mislukking van de surinaamsche poef aangaat, moest het dunkt ons, de redactie van het maandschrift opgevalen zijn, dat niettegenstaande het feit, dat de kolonie bij Paramaribo in den eersten tijd harer vestiging ontzaglijke verliezen leed tengevolge van een toen toevallig heerschende epidemie van gele koorts, zich sedert niet alleen heeft weten staande te houden, maar zelfs weder in aantal is toegenomen, niettegenstaande geen verdere toevoer van nieuwe immigranten plaats vond en door den opkomenden stand van kleine landbouwers uit de klasse der Hindoe-immigranten met ernstige concurrentie had te kampen in den strijd om het bestaan.

Een artikel in *Harpers Weekly* van den 22en April 11. gaf het *Vaderland* aanleiding om te spreken over het, door den amerikaanschen admiraal Melville in eene te Philadelphia gehouden redevoering geopperde plannetje om de Philippijnen in ruil te geven voor de bezittingen van andere koloniale mogendheden in de west-indische wateren, waarbij alleen de deensche west-indische eilanden zouden moeten worden aangekocht en Frankrijk, Engeland en Nederland in de Philippijnen zouden worden schade-loos gesteld.

Genoemd amerikaansch weekblad, dat zich meer onderscheidde door afgeven op onze koloniën in Azië, maar

ADVERTENTIËN.

EDUARD PELGER,
MAGAZIJN VAN
HEERENHOEDEN
Prinsestraat 39,
late huis naast de Brandweerkazerne,
's-GRAVENHAGE.

Corn. Schmidt,
Leeraar in den Solozang en
Methodisch spreken.
Valeriusstraat 27. Den Haag.

In een stil huisgezin waarvan de
vrouw 20 jaar in Indië is geweest
kunnen eenige
KINDEREN
opgevoerd worden, voor goede opvoeding
en behandeling wordt ingestaan. Vale-
riusstraat 27, Den Haag.

REGENTESSELAAN 26,
VILLA EMMA.
FAMILIE-PENSION.
Vier prachtige kamers per maand, week of dag.
SCHUTTEN.

UDE en INDISCHE BRILLANTEN
worden tegen marktprijs ingekocht door
N. BLOM,
in Goud, Zilver en Edelestenen,
Amsterdam, N. Heerengracht 9.
Ook aan huis te ontbieden.

Joh. P. WASSENAAR,
Schoenmagazijn,
Prins Hendrikstraat 123.
Verzorgd de ontvangst eener ruime collectie
Zomerartikelen bestaande in fijn Hee-
ren-, Dames- en ook Kinder-Schoen-
werk, ieder paar gegarandeert. Prijzen billijk.
Proef met mijn ijersterke SCHOOLLAARZEN.
Atelier voor Reparatiën en Maatwerk.

Stoelverderij, Bedden- en Meubelmakerij
Opgericht 1875.
M. G. Kreeft,
Wijd Achterom 113, Den Haag.
Werkplaatsen Hofspui 5B.
— COMPLETE MEUBILEERING.

Conditierij, Chocolaterie PASSAGE 30
Grote sortering TABLETTEN van
de eerste binnen- en buitenlandsche huizen.
Karstel's Florabonbons, Rumbonons,
Moccabonons enz.
Prima Cacaopoeders van Van Houten,
Karstel, Suchard enz.

Handel in Koloniale Waren en Comestibles.
Indische Ingrediënten.
Speciaal adres voor diverse soorten
prima Java Theeën.
KONINGSTRAAT 43, bij de Groot Hertoginnelaan.
TELEPHOON 3361. PUBLIEK STATION.

G. E. HEEMSKERK,
Obrechtstraat 198, hoek Reinkenstraat.
KOLONIALE WAREN, COMESTIBLES.
Chocolade-Suikerwerken.
SAMBALLANS EN DIVERSEN.
Thuëse en Papandajanthee.

H. VAN DE WATER Jzn.,
DEN HAAG.
FREDERIKSTRAAT 18,
KONINGSTRAAT 16.
Goedkoopste adressen voor beslist 1e kwaliteit
BOTTEN, KAAS, EIBREN en VLEESCHWAREN.

Allright Rijwielen.
„Centaur” „
„Trio” „
„Motorrijwielen.” „
„Automobielen.” „
„Sportartikelen.” „
Ph. Krönig, Reinkenstraat.

Heden Geopend
Het Magazijn van
Rijwielen, Motoreijwielen, Naaimachines en Sport-Artikelen
202 OBRECHTSTRAAT 202.
HERSTEL- en VERHUURINRICHTING
te gelegenheid voor stalling van Rijwielen
232 Obrechtstraat 232.
H. WOERDENBUCH & Co.

Delicatessen en
fijne Vleeschwaren.
Voor bovengenoemde Arti-
kelen is het beste adres bij
N. C. VERKERK,
Prins Hendrikstraat 128.
Voorheen Chef-Kok
Witte Societeit.
TELEFOONNUMMER 1850

GELD VERKRIJGBAAR
ONDER
Solide Borgstelling.
Koningin Emmakade 70.
P. J. VASEN
Waschinrichting,
Zuider Buitenspaarne 22
HAARLEM.
Goedkoop Stuktarief
gewoon of geheel opgemaakt.

PENSION GROENEWEG
Van Speijkstraat 55.
Gemeub. Appartementen te huur
met Pension.
Gebr. van de Water
104 Witte de Withstr.
HANDEL IN
Roomboter, Kaas, Eieren en
Fijne Vleeschwaren.
Franco aan huis bezorgen.

De Hollandsche Nijverheid,
Lange Poten 20, Den Haag.
Speciaal Magazijn van
Eigengemaakte Dames- en Kinderondergoedoren.
Soliedste afwerking. — Billijkste prijzen.

SIGARENHANDEL.
H. L. VAN RIJSWIJK,
Passage 40, — Rotonde,
DEN HAAG.
Speciale blikken verpakking
voor OOST- en WEST-INDIËN.

H. HEIJNEN, Telef. 1174.
Hofspui 109.
REPARATIE-INRICHTING
voor HUISHOUDELIJKE ARTIKELEN.
NETTE AFLEVERING. — BILLIJKE BEREKENING.

G. Raumann & Co.
Boekhorststraat 22, den Haag.
MAGAZIJN van
Galanteriën, Krameriën, Speelgoedoren,
SCHOOL- en SCHRIJFBEHOEFEN
Staalwerken, Schoonmaak-Artikelen, enz. enz.
EN GROS. EN DETAIL.

Eerste Nederlandsche
Verzekering-Maatschappij op het Leven en tegen Invaliditeit.
Hoofdkantoor 's-Gravenhage, **KNEUTERDIJK 11.**
Directeuren:
Jhr. Mr. W. SIX, Mr. H. GOEMAN BORGESIOUS en Mr. Dr. W. P. J. BOK.
Adjunct-Directeur: P. DEURINK.
Sluit Levensverzekeringen in alle vormen, Weduwenpensioenen, Studiebeurzen, dadelijk ingaande en uitgestelde Lijfrenten.
Spaar- en Levensverzekeringen zonder geneeskundig onderzoek.
Levensverzekeringen met staking van Premiebetaling bij intredende Invaliditeit.
Invaliditeits-Pensioenen, gecombineerd met ouderdoms-pensioenen.
Bijkantoren te: **AMSTERDAM, ROTTERDAM, GRONINGEN, DORDRECHT, BRUSSEL, SOERABAJA en PARAMARIBO.**

Pension Büchner.
Laan van Meerdervoort 498,
hoek PERPONCHERSTRAAT
Den Haag.
Logies te verkrijgen
per maand, per week en per dag.
Volledige Badinrichting in huis.
WESTEINDE 337.
Magazijn van Spiegels en Schilderijen.
PORTRETLIJSTEN en MORASTANDEN
in alle maten.
Alle soorten ENCADREMENTEN.
A. C. DE ROOS.

OPGERICHT 1820.
Erve J. VAN DEN BERGH
Nieuwstraat 9.
Hofleveranciers.
SPECIALITEIT IN
Fijne Java koffies, Java en China-Theeën.

Wijnhandel.
J. R. SNOECK HENKEMANS,
Firma VOSS & Co.,
's-GRAVENHAGE, — LAAN 10.
Telefoon 1973.
Vraagt de prijscourant.

F. HINTZE, Spuistraat 60.
Kunst- en inwoorderaier.
Specialiteit in tabaks-, sigaren- en sigaretten-
pijpen. Wandelstokken.
Atelier voor reparatie van waaiers, ivoor,
parelmoer en schildpad.
— — — Opmaken van horens. — — —

Modes
C. SAAN, Zoutmanstraat 5.
MAGAZIJN van
gegarneerde Dames- en Kinderboeden,
Voiles, Linten en Bloemen.

P. ABRAHAMSON.
HOFJUWELIER.
Spuistraat 56. Veenestraat 27. Prinsestraat 34.
Telef. 40. Telef. 2515. Telef. 2823.
Juwelen, Gouden- en Zilverwerken en Horloges.
Specialiteit in Tafel- en Dessertzilver.
Atelier voor Diamantzetten en Reparatiën
aan alle voorwerpen.
Inkoop tot den hoogsten prijs.

Firma P. J. KOK.
Dag. Groenmarkt 38.
TELEPHOON 2508.
Spekslagerij en handel in
uitsluitend 1ste kwaliteit fijne
vleeschwaren.

J. KNEGTEL
IN
Gedistilleerd, Wijnen en Likeuren
Bierbottelarij.
SPECIALITEIT IN COGNAC.
Bankastraat 91. Den Haag

S. NETTO,
Firma H. P. v. d. BURGH & Zn.,
WITTE DE WITHSTRAAT 36,
DEN HAAG.
Hoeden, Petten en Heeren Mode-Magazijn
Overhemden op maat, Fantasie Vesten.

J. H. F. LEMPERS,
SPUISTRAAT 68, 's-GRAVENHAGE.
Grootste sortering in
Chineesch, Japansch, Porcelein en
Delftsch Aardewerk en Luxe-Artikelen.

F. HAPPEL, Drogist
Iste Wagenstraat 63. DEN HAAG
Drogerijen, Chemicaliën, Binnen- en Buitenlandsche
Geneesmiddelen, Zeepen, Eau de Cologne enz.
Specialiteit: Happel's beroemd eksterogen-
en huiddeeltinctuur f 0.40 per flacon franco p. p.
na ontvangst van postwissel ad f 0.50.

C. DONKER,
Telefoon 55. HOFSTRAAT 5, 's-Gravenhage
Hoofd-Agent voor Nederland van de
WAFFENRAD RIJWIELEN,
uit de beroemde gewerenfabriek te Steyr, Oostenrijk.
PROPATRIA RIJWIELEN.

GEZELSCHAPSREIS
langs den Rijn en naar
het Schwarzwald.
Het INTERNATIONAAL REISBU-
REAU A. J. LINDEMAN, Plaats
No. 10, gevestigd in de ACHTERZAAL
van het Informatie-Bureau der Staats-
spoorwegen, Den Haag, zal met mede-
werking van het Internationaal Reis-
bureau Kaestner te Basel een Gezel-
schapsreis langs den RIJN en naar
het SCHWARZWALD organiseren,
met het doel de schoonste punten te
bezoeken.
Aanvang 1 Mei.
Prijis der reis f 275.-.
Men wordt verzocht zich zoo spoed-
dig mogelijk aan te melden, aangezien
het getal der deelnemers slechts
beperkt kan zijn.
Prospecti verkrijgbaar aan boven-
genoemde Reisbureaux tegen toezen-
ding van postzegels.

Fröbelinrichting en
Handwerkschool „DUINOORD”
367 Obrechtstraat
Ruime lokalen. Grootte tuin met speelzand
en afzonderlijke tuintjes voor de kinderen.
Het schoolgeld bedraagt per kwartaal f 6.—
voor één, f 10.— voor 2 kinderen uit één
gezin. Handwerken voor meisjes boven
den leeftijd van 7 jaar, 's avonds van 5½ —
7½ uur. Leergeld f 1.— per maand
Inschrijving van leerlingen dagelijks van
10—4 uur.
Directrice,
Mej. F. JANSSENS.

G. BULTÉ.
Sedert 1893 gevestigd
16 Witte de Withstraat 16.
Manufacturen, gemaakte en gebreide
goederen, zeil, dekens, enz. enz.
Grootte sortering, goedkoopste prijzen, stalen
op aanvraag p. o.

Dick's
DAMP-PROOF BOOT & SHOES
Are Superior to all others.
Spuistraat 4. den Haag.
Piet Heinstraat 20. } Telef. 3332.

Fabriek van Kantoorboeken
H. J. van Bukel,
NIEUWE MOLSTRAAT 50.
Alle soorten van Bindwerk, Etui- en Cartonage-
werk. Opplakken en Vernissen van Landkaarten.
Nette afwerking. — Billijkste prijzen.

Bad-, Toilet- en Werkspozen.
G. J. K. VAN DER GAAG & Zn.
Drogisten. Hofleveranciers.
27 GROENMARKT. Telefoon 2512.

J. J. REESER
Piet Heinstraat 116
Elandstraat 85 en 86.
Serre-Ameublementen.

J. C. VAN LEEUWEN.
Tabak, Sigaren en Sigaretten
Magazijn.
Nieuw Duinoord
Valeriusstraat 88

den Haag
Pension Koninginnegracht 47
geopend geheele jaar.
H. W. G. ROOSEBOOM.

Nice
Pension Hollandaise
VILLA NINE.
Avenue Auber
geopend NOVEMBER—JUNI.
H. W. G. ROOSEBOOM—H. E. van Blommestein.

REPATRIEERENDEN.
Compleete meubileringen
in Huur.

Voor benedenhuizen van af f 15 p. md
" bovenhuizen " " - 25 "
Voor geheele woningen na overeenkomst.

INLICHTINGEN OMTRENT WONINGEN etc.
OP AANVRAAG.

Meubelfabriek en Magazijnen
v/h CORSMIT BROSSOIS & Co.
WAGENSTRAAT 18. — DEN HAAG.
SPECIAAL ADRES
VOOR COMPLETE MEUBILERING.

PIERRE VOS,
Cuisinier, v. Galenstraat 30.
Diners in alle prijzen.

18 à 20 pCt.

De naam. vennootschap
Verbruiksvereniging

INSULINDE,
2e Schuijstr. no. 1,
verkoopt à contant
KRUIDENIERSWAREN en
COMESTIBLES 18 à 20 pCt.
beneden de gewone winkelprijzen.
Vraagt prijsecourant.
De Directeur,
E. C. SENGHER.

PENSION

Koningsplein 6, 's-Gravenhage.
Gemubileerde Apartementen te huur
met of zonder pension,
per maand, per week of per dag.

Het Indisch-Nederlandsch Kantoor,
Conradkade 60, 's-Gravenhage,
bij de Laan v. Meerdervoort.
Effecten — Prolongatie —
Hypotheeken — Assurantiën
(alle branches) — Spaar- en
Depositobank — Koopt Java-
Bankbiljetten — Bezorgt
passage per mailbooten naar
Indië, Amerika, Z-Afrika
en O-Azië. Volledige inlich-
tingen kosteloos.

A. A. KNUIJVER & ZONEN,
Hofleveranciers
van H. M. de Koningin en H. M. de Koningin-Moeder.
Gedempte Raamstraat 11-12,
'S-GRAVENHAGE.

Ned. Fabriek van
Banieren, Vaandels, Militaire Borduurwerken.
Inrichting voor 't borduren van
Lambrequins, Stoelzittingen, enz.
Uitgebreide Weverij en Passementfabriek
voor de vervaardiging van Franjes, Em-
brasses en Agrementen in solide quali-
teit en iedere verlangde kleur.
CONCURREERENDE PRIJZEN.

's-Gravenhaagsche
Crediet-Vereeniging en
Depositokas
Den Haag — Buitenhof 46.

Waarborgkapitaal en Reserve
f 400.000.

Directie:
Mr. I. B. VAN BERCKEL — J. L. DIETZ.
Commissiehandel in Effecten en Coupons.
Credieten tegen persoonlijk of zakelijk
onderpand. Verhuurt Safes in den brandvrijen
kelder. Plaats gelden à deposito, in chèque-
rekening, in de spaarkas.
Correspondent van de Ned. Ind. Es-
compto-Maatschappij. Betaalt hare
Wissels uit. Fourniert tegen zeer voordeelige
koersen Traltes op de belangrijke plaatsen
in Ned. Indië.

Verstrekt alle gewenschte inlichtingen.
Kantoortijd 9—3 uur.

A. SCHARENBERG,

Hofleverancier.

GROOTSTE KEUZE
Thee- en Presenteerbladen,
THEESERVIEZEN,
Koffiestelletjes, Bouilloirs,
enz. enz., enz.

's-Gravenhage, Hoogstraat 45

Brandapparaten

der nieuwste vinding, van de eenvoudigste tot de meest complete.

Groote voorraad Fijne Houtwaren.

TENZER'S VLOEIBARE VERF voor Hout, Gobelin, Fluweel, enz.
TENZER, Oude Molstraat 15, Den Haag

Eenigst speciaal Magazijn. Geen goedkoop adres in Binnen- of Buitenland.

Zutphensche Melkinrichting.

Directeur: W. H. HAVERKORN v. RIJSEWIJK. Scheikundige: Dr. A. J. C. SNIJDERS.
Beziggers, met kinderen, naar Indië, neemt een proef met onze
verduurzaamde en gehomogeniseerde Melk!
Deze melk blijft in elk klimaat minstens EEN JAAR GOED,
en is bereid zonder toevoeging van enig conserveermiddel.
Prijs per kist van 24 flesschen (inhoud 22 Liter) of
per kist van 48 blikken (inhoud 22 Liter) f 5,30 franco huis.
Op aanvraag wordt een flesch of blik als monster gratis toegezonden.
De maten der kisten zijn: voor flesschen 53 x 37 x 37 cm,
voor blikken 50 x 34 x 24 cm,
en zij kunnen dus in de hut worden medegenomen.
Stallen en vee der inrichting staan onder geregelde controle van
eenen veearts.

De Firma TER MARSCH & Co.
Hofleveranciers te ROTTERDAM

levert, onder nevensstaand Fabrieksmerk, uitsluitend
prima kwaliteit

Vleeschwaren, Soepen, Sausen, Hammen,
ENZ. ENZ.

Vraagt uitgebreide Prijsecourant voor Export of Binnenland.

ZADEL- EN KOFFERMAKERIJ,

W. POPPINK,

151 PRINS HENDRIKSTRAAT, DEN HAAG.

Goedkoop adres voor sterke REIS- en HANDKOFFERS. Vooral wordt de
aandacht gevestigd op mijn uiterst solide en goedkope gepanserde HUT- en
MAILKOFFERS. Reparatieinrichting voor alle soorten reisartikelen en lederwaren.

F. H. BOTHE,

21, Veenestraat -- Den Haag.

SPECIALITEIT IN
GEKLEURDE, ZWARTE en CRÈME STOFFEN.

Nouveaute's voor elk seizoen.

STEEDS GROOTE ASSORTEMENTEN.

BILLIJKE PRIJZEN.

Vraagt
de bekende
Sausen en

Uw Leverancier
Groenten, Soepen,
Zuren van de Firma

TIELEMAN & DROS, Leiden.

H. HOLLENKAMP en Co.

Vijzelstraat, hoek Keizersgracht, Amsterdam.

Telefoonnummer 1118.

SPECIAAL ADRES voor de Levering van
OOST- EN WEST-INDISCHE UITRUSTINGEN.
alsmede Civiele en Militaire Uniformen.

Het Bureau van Oost en West, Laan van Meerdervoort 195, is op
aanvraag, volgaarne bereid de gewenschte inlichtingen te geven omtrent de
levering der goederen door bovenstaande Firma.

PORTRETTE

in olielevf en pastel naar het leven en van
overledenen naar photographie, door
Mej. Clasina Neuman,
Verl. Suezkade 136. - Den Haag.
Kinderen behoeven niet stil te zitten.

American Lunch-Room.
Café-Restaurant Bodega
Spijskaart met groote verscheidenheid.
Spuistraat 12. Den Haag.
L. H. A. STEVENS.

Gevestigd:
Dr. H. K. Offerhaus.
Arts.

Nassauplein la.
Spreekuren: 8-9 en 1-2.
Telefoon No. 3690.

„Arnhem” Levensverzekering-Maatschappij
„ARNHEM”.

Directie: Th. LIEFRINCK, P. A. BOONE.

Generaal-Inspecteur: C. A. VAN DER HUUCHT, te 's-Gravenhage.
Inspecteurs: H. N. STAKMAN te 's-Gravenhage; G. O. A. VUNDERINK te Groningen;
H. VEDER te Arnhem; J. P. PUNT te Breda.
Bijkantoor te Batavia, Directeur J. WILDEMAN.

Lambert Waterreus,
Sumatrastraat 279, b/d Bankastraat, Den Haag.
TELEPHOON 1447.

ONTVANGEN:

Gandaria assin - Geconijte assem - Assem koekjes
Goelalie - Eend - Kip - Kuiken in gelei per blik
Roode visch - Ketjap Benting - Klapperolie.

MEIJROOS & KALSHOVEN, ARNHEM Koningsplein 9.

Export van Piano's, Harmoniums, Muziek-, Blaas- en Strijkinstrumenten.
Gramophones, enz. naar Oost- en West-Indië.

Speciaal voor de Tropen aanbevolen:
Piano's en Vlegels uit de fabriek van JOHN. BRINSMEAD & SONS, LONDON! Garantie 5 jaar.
Catalogus franco op aanvraag.

H. VAN ROOY,
SCHOENMAGAZIJN.

Specialiteit in maatwerk voor gevoelige voeten.

Reparatie-inrichting.

BANKASTRAAT 4 L

naast de Melkinrichting „de Sierkan”.

Stoomvaart-Maatschappij

„ROTTERDAMSCH LLOYD”

Maildienst tusschen Rotterdam en Nederlandsch-Indië
in verbinding met de diensten der

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij

	van Rotterdam.	van Marseille.	te Port-Said.	te Padang.	te Batavia.
	1905	1905	1905	1905	1905
Goentoe	27 Mei	8 Juni	18 Juni	2 Juli	4 Juli
Merapi	10 Juni	22	27	16	18
Ophir	24	6 Juli	11 Juli	30	1 Aug
Gede	8 Juli	20	25	18 Aug.	15
Sindoro	22	8 Aug	8 Aug.	27	29
Lawoe	5 Aug.	17	22	10 Sept.	12 Sept.
Willis	19	31	5 Sept.	24	26
Ardjoeno	2 Sept.	14 Sept.	19	8 Oct.	10 Oct.

† 1e klasse midscheeps. 2e klasse in de campagne.

De Hoofd-Agenten: Ruys & Co., Rotterdam.

De Agenten: Eijksluysters & Tromp, Anna Paulownastraat 11, 's-Hage

C. HOYNG,
Den Haag. — Utrecht.

Geïllustreerde Prijsecouranten worden gratis op aanvraag toegezonden

Echt Chineesche Thee,
speciaal aanbevolen aan Indische familie's.

van Soest en van der Weijde.

Lange Voorhout 23. — Den Haag.

Voeren effectenorders uit op de beurzen te Amsterdam en
Buitenland, incasseeren coupons en dividenden, belasten zich met
renteontvangst van kapitalen op het Grootboek, geven en nemen gelden
op prolongatie en à deposito, incasseeren verlofstractementen
pensioenen.

Met 1 dag opzegging . . . . . 2 pct.

Voor 1 maand . . . . . 2 1/2 „

„ 3 maanden . . . . . 3 „

Verstreken REIS CREDIETBRIEVEN.

Zover wij weten nog nimmer het ingenieuze Amerikaanse pacificatie-middel der waterkracht werd toegepast, was 't ook uit 'n ander oogpunt niet met den heer Melville eens, doch meende bovendien, dat de Filipinos met 't oog op de behanding der inlanders in Fransch Indo-China en Nederlandsch Indië er stichtelijk voor zonden bedanken om onder Frankrijk of Nederland te komen. En de Filipinos tegen hun wil aan 'n ander over te dragen, dat kan 'n rechtgeaard Yankee niet.

Het Vaderland merkt terecht op, dat we er niets van zonden moeten hebben, om ons nominaal bezit in Azië nog verder te zien uitbreiden, en stelt tegenover de hatelijkheid van *Harpers Weekly* de telkens bij ons bestaan in Indië inkomende aanvragen van landschappen binnen ons gebied om onder rechtstreeks bestuur te worden geplaatst. Het Vaderland acht 't gelukkig, dat daarop niet al te gereede wordt ingegaan. Wij achten 't minder verblijdend, dat zulks niet kan worden gedaan met het oog op de dubbeltes quaestie.

Het strafstelsel in Indië maakt een onderwerp van bespreking voor het *Alp. Hbl.* uit in haar nummer van den 28en dezer, nog altijd naar aanleiding van een opmerking in de *Frankfurter Zeitung*, volgens welke het lot der coolies wel verschrikkelijk moet wezen, daar dwangarbeiders het vaak beter hebben dan zij.

Het blad haalt uit een paar artikelen in het *Soer. Hbl.* het een en ander aan, om zijne lezers een denkbeeld te geven van de parodie in Indië op de straf van dwangarbeid vertoond en teekent dan ten slotte het volgende aan:

«Onlangs gaf de Indische Regeering een aanschrijving uit, die aldus aanvangt: «Reeds sedert geruimen tijd en van verschillende zijden wordt de, naar de meening van den Gouverneur-Generaal volkomen juiste klaacht vernomen, dat de wijze, waarop de politieel gestraften en de dwangarbeiders die niet bij de Ombilin-mijnen, militaire expedities als anderszins konden worden ingedeeld, huane straf ondergaan, zeer veel te wenschen laat.»

Als eerste (naar wij hopen nog lang niet de laatste) maatregel tot verbetering is gelast afschaffing der te werkstelling van gestraften als gratis-bedienden bij de burgerlijke ambtenaren; eene afschaffing, die zeker alle instemming verdient, al weten wij ook reeds niet particuliere correspondenties dat de, althans sommige, ambtenaren er over ontstemd zijn. Maar erkend moet worden dat hierna de over slechts een takje wordt gekapt van den boom der ongerechtigheid in deze; het geheele stelsel van behanding der gestraften moet radicale verandering ondergaan. Zij moeten dagelijks ervaren, dat zij niet gelijk staan met den eerzamen inlander die nooit met politie of justitie in conflict kwam; en niet langer mag worden geduld dat — gelijk de schrijvers in het *Soer. Hbl.* het uitdrukten — het thans bestaande systeem van straffen der veroordeelden een paskwil is en den luchtlust moet opwekken van ieder die zich daarin voor het eerst verdiept.»

In hare nummers van den 1en tot den 6en dezer gaf het *Vaderland* een overzicht van de zittingen van het Koloniaal Instituut te Rome. Wij verwijzen kortheidshalve belangstellenden naar dit belangrijk overzicht, dat ten deele elders een onderwerp van bespreking in ons blad uitmaakt.

Het behulp der PHONOLA speelt men piano als een artist.
Phonola's ad f 550.—; Piano's van af f 300.—
Mij PHONOLA, W. NAESSENS,
Passage 14, 's-Gravenhage — Kalverstraat 26, Amsterdam.

Oost-Indische berichten.

Op militair gebied vernamen wij uit de laatste ontvangen *Heli-Cien*, dat een patrouille onder luitenant Visser in Panteradja (Pedië) slaags is geweest met een bende van Njamoeda, waarbij zeven dooden in onze handen vielen. Patrouilles van Mewendoë kregen ook aanraking met een deel der bende, bij welke gelegenheid de vijand ook zes dooden, een zwaar gewonde en een gevangene had. Patrouilles van Lam Menlo legden negen vijanden neer, terwijl een patrouille onder luitenant Oorschot, bij een overval in Leubo (Pensangan) de bende van T. Bodiman zeven dooden bezorgde. In deze streek werd ook het hedeofoofd Oeloebalang Kendjoëna van Djoeli met drie volgelingen overvallen, waarbij het hedeofoofd menneveld. Wij hadden twee dooden, een Europeesch onderofficier en fuselier. Luitenant Ruempol overviel bij Menanatha Panteboeah, eenige deelnemers aan den moord te Menrandehpaja.

Verder bracht het blad het bericht, dat over een groot deel van Celebes tot Bolaing Mongodou, grenzend aan de Minabassa, oproer heerschte. De oorlog is aan de compagnie verklaard door het verzenden van een zakje kruid met een kogel. Naar aanleiding van dit bericht heeft de *Telegraaf* zich gericht tot verschillende mijnbouwmaatschappijen te Amsterdam, die op Celebes mijnen exploiteeren, doch deze konden het bericht niet bevestigen.

Gemengde Compagnieën. De proef om inlandsche en Europeesche militairen samen te huisvesten in ééne compagnie moet, zooals wij vernemen, goed geslaagd zijn; zoolw bij de beide bataillons op Atjeh als bij het 3e bataillon voldeed zij uitstekend. Ook de soldaten kunnen het onderling best met elkaar vinden. Naar alle waarschijnlijkheid zal de proef bij eenige andere bataillons worden voortgezet.

Uit Borneo kwamen berichten van een nachtelijke beschieting van het bivak te Sampiran (Oeloe Teweh), waarbij twee fuseliers sneuvelden en een inlandsch sergeant werd gewond. Ook werd bij een andere gelegenheid nog een Europeesch onderofficier gewond.

Expeditie naar Boni. De *N. Soer. Ct.* beweert dat de expeditie naar Boni een maand vervroegd zal worden. Dat dit juist is blijkt, volgens het blad, wel uit het feit, dat te Soerabaja het telegrafisch bericht is ontvangen dat reeds per eerste bootgelegenheid een officier van gezondheid naar Makassar moet vertrekken. Met iedere bootgelegenheid worden zoo zoetjes aan naar Makassar officieren, manschappen en het noodige materiaal gezonden. Het schijnt in de bedoeling te liggen met het oog op de zuinigheid alleen dan een extra boot van de Paketvaart in te huren, wanneer dit bepaald noodzakelijk is. De *Javanode* spreekt echter de vervroeging der expeditie tegen, op grond van uit Buitenzorg ontvangen berichten,

Op de laatste conferentie van het landbouw-comité van den Indischen Bond met den hoofdvoorzitter van de Bond werd besloten zoo spoedig mogelijk een aanvang te maken met de eerste vestiging der kolonisten, terwijl thans reeds onderhandelingen zijn geopend met een bekwaam en tactvol leider, die reeds vroeger aan kleinen landbouw heeft gedaan en zelf den patjoel heeft gehanteerd. De proef met deze aanstaande **landbouw-kolonie te Paroeng-Koeda** zal beginnen zoodra de leider is aangekomen en de erfpaatsaanvraag aan de regeering zal zijn afgedaan.

Het terrein is ongeveer 7 paal van de halte Tjibadak gelegen in eene gezonde, bewoonde streek; de gronden zijn gedeeltelijk irrigabel, gedeeltelijk niet, doch eene waterleiding is vermoedelijk in overleg met de bevolking wel te maken. Vooral voor den aanplant van padi, thee, vruchtboomen enz. leenen die gronden zich bij uitstek.

De afzet der producten is door de ondernemingen in de buurt verzekerd, terwijl verschillende invloedrijke personen hunne medewerking hebben toegezegd.

Het *Bondsblad* deelt mede, dat een drietal jongelieden van den landbouwensrus te Buitenzorg zich reeds als aanstaande kolonisten hebben aangemeld; ieder kan 5—8 bouws grond bekomen, de leider het dubbele. De heer W. A. F. Loonen te Bandoeng wil pogingen in het werk stellen om aldaar een maatschappij op te richten, die de **cultuur van pisang** en de export daarvan in het groot ter hand zal nemen. Hij wilde daarvoor in den loop der vorige maand een vergadering bijeenroepen en stelt zich voor een maatschappij op te richten met een kapitaal van f 60.000, verdeeld in 600 aandelen van f 100, die betaalbaar zijn in maandelijksche termijnen van f 10. De directie zou dan te Bandoeng gevestigd worden, terwijl aan de maatschappij verbonden wordt een administrateur, die op Timor den inkoop en de cultuur voor zijn rekening krijgt en een gedelegeerde, die in Australië de onderhandelingen gaat voeren, agenten aanstelt enz. Deze beiden zouden een salaris van f 250 maandelijks genieten en daarenboven een premie van 2½ cent per tandoek, die in Australië met winst wordt verkocht.

Is men van een voldoende aantal intekenaren zeker, dan stelt de heer Loonen zich voor den steun van de regeering te vragen.

De redactie van de *Bintang Soerabaja* zal eerstdaags in andere handen overgaan, daar de redacteur, de heer **F. C. B. Bosquet**, een algemeen geacht ingezetene, den 6en April jl. is overleden.

De **algemeene vergadering der landhuuders** heeft plaats gehad. Hoewel de leden in grooten getale waren opgekomen, liep zij buiten verwachting kalm af; aangezien het bestuur vermeende niet langer de belangen der landhuuders te kunnen behartigen, omdat gebleken was dat het niet meer het vertrouwen der vereniging genoot, zoo onmisbaar voor den geregelde gang van zaken, legde het bestuur en bloe het mandaat neder.

En wat de bekeltoewazaak betreft, het blijkt dat bijna alle landhuuders gekant zijn tegen het benoemen van die personen door het inlandsch bestuur, daar men niet anders dan last en kwaden rijen er van voorziet. Het bestuur der landhuudersvereniging heeft thans de voorstellen tot aanstelling dier bekele gewijzigd, het is nu de vraag slechts of de keptatien die wijzigingen zal goedkeuren. Ook kwam nog de quaestie ter verbetering van het runderas aan de orde; slechts enkele landhuuders wenschen aan de proeven deel te nemen, maar niet op de voorwaarden door de regeering gesteld, zoodat dus volgens een correspondentie in de *Liv.* van deze zaak voorloopig wel niets zal komen.

Naar het *Soer. Hbl.* weet mede te deelen zijn plannen ontworpen om te Sengoriti, niet ver van Batoc, bij een plaats, waar zich een geneeskrachtige bron bevindt, een **hotel-sanatorium** te bouwen en dit op grootsche schaal in te richten. De kamers zullen voorzien worden van allerlei gemakken, waaronder badgelegenheden; verder zal alles zoo gerieflijk mogelijk worden gemaakt. Geneeskundige hulp zal te verkrijgen zijn; reeds is hiertoe met een der artsen te Malang een overeenkomst gesloten. Van de genoemde plaats tot Sengoriti zal een rijtuigdienst worden georganiseerd ten behoeve van de logés.

Een nieuw hoogland-etablissement dus.

De handel in de beroemde solosche kains, gebakke en gefijpte is, blijkt ons bericht uit Solo aan de *Sem. Ct.* toenemende. Een ruime afzetmarkt daarvoor is in de Preanger Regentschappen, waar de groothandelaar in kains Hadji Wrachman te Bandoeng groote facturen van Solo betreft. Onlangs werden tien in matten verpakte collis kains verzonden tot een gewicht van 1253 kilogrammen. Waar een kaim gemiddeld nog geen pond weegt, kan men nagaan hoeveel duizenden kains maandelijks naar West-Java worden verzonden.

Den 10en April j.l. was een groote menigte ambtenaren en particulieren in de residentswoning te Semarang bijeen gekomen om afscheid te nemen van den **resident Sijthoff**. De resident nam het woord. Hij berinerde zijn bekendheid met de toestanden van het gewest door zijn vroegere loopbaan, toen hij in 1897 het bestuur aanvaardde.

In de ramppoeidige jaren 1900 en 1901 bleef de toenmalige regeering vertrouwen in hem schenken in weerwil van hen, die boosaardig en vijandig hem zonder grond een deel van de schuld wilden doen dragen.

Hij legt met leedwezen zijn ambt neer, omdat hij nog veel had willen afwerken, juist nu de welvaart in de residentie terugkeert.

De heer Sijthoff sprak vol waardeering over verschillende personen, die hem in zijn arbeid hebben gesteund, ook de semarangsche pers.

Na een toespraak tot de inlandsche hoofden droeg de resident het bestuur over aan den assistent-resident Priester, die een kranige speech hield, waarop een donderend applaus volgde.

Mr. van Heeckeren sprak ten slotte namens de burgerij. Gij zult voortleven, zei hij, in de harten der semarangsche burgerij, die van hun genegenheid spoedig zullen doen blijken.

Gedurende het eerste kwartaal werden voor de **Witte kruiskolonie** te Salatiga aan giften ontvangen f 1427,25 en bedroeg op ultimo Maart het aantal zielen op de kolonie 320, waaronder 5 blinden, 4 lammen, 2 krankzinnigen, 30 afgeleefden en verninkten en 160 kinderen.

Aangaande de **irrigatieplannen** in Djember en in Loemadjang vinden wij in de *Loemadjang* het een en ander vermeld. Vele en groote belangen staan op het spel, niet alleen in verband met de welvaart van den Javaan, maar niet in 't minst ook door het feit, dat het Europeesch kapitaal binnen betrekkelijk korten tijd in de gelegenheid zal zijn om plaatsing te vinden in eene streek die een toekomst heeft, als wellicht niet een op Java.

Aangezien voor de irrigatie van de 86.000 bouws grond, ongeveer acht miljoen gulden zullen moeten worden uitgegeven, bestaat het voornemen om het werk over eenige jaren te verdeelen en het dus setiesgewijze te doen plaats hebben.

In de rivieren Bondojoedo, Bedadoeng, Tangkoel, Pteungo Marawan en Majang, het leggen n. van enorme stuwdammen. Natuurlijk zal men van bovenaf beginnen, daarmede aanhangen, zoodat de ontstane sawah's als het ware langzamerhand de zee zullen naderen. Zeer veel handen zullen mettertijd daar noodig zijn. Voor de oplossing van het vraagstuk, hoe aan arbeiderskrachten te komen, heeft men geen vrees te koesteren, zegt de *Locomotief*.

Het *Bat. Nbl.* verneemt uit de meest onverdachte bron dat het, hoe ook de omstandigheden zullen loopen, steeds in de bedoeling van legerbestuur en regeering blijft liggen, om den luitenant kolonel de Lannoy weder aan het hoofd van het regiment cavalerie te plaatsen, wanneer overste Happpé zijn pensioen zal hebben gekregen. Wij wenschen het wapen der cavalerie hiermede ten zeerste geluk.

West-Indische Berichten.

Suriname. Het voorstel van het bestuur om ter wille van de opbeuring van den grooten landbouw eene bacove-cultuur voor den uitvoer in het leven te roepen, ging vergezeld van een zeer uitvoerige memorie van toelichting, waarin in de eerste plaats werd uiteengezet, waarom het bestuur aan de cultuur van bacove de voorkeur meende te moeten geven. Alle andere ter hand te nemen cultuurs ter vervanging van of naast die van de cacao stuiten af op verschillende bezwaren, als het groote risico aan de verbouwing van katoen verbonden, de mindere geschiktheid van den grond der plantages, wier behoud men beoogt, voor de cultuur van vezel-gewassen, de lange tijd, de groote kapitalen, en het risico, verbonden aan de bevoeding der suikercultuur met gelijktijdige oprichting van centrale suikerfabrieken, en de lange duur voordat men uitkomsten kan verwachten van de overigens zeer aan te bevelen rubbercultuur.

Het gouvernement stelt zich dus nu voor een bedrag van 750000 gulden, uit eene leening voor productieve werken te verkrijgen, te besteden om voor rekening van de kolonie ten hoogste 3000 hectaren met bacoven te beplanten.

Om met den uitvoer een aanvang te kunnen maken rekent men op een productie van omstreeks 650000 bossen voor den uitvoer, waartoe het noodig zal wezen 1000 hectaren met bacove te beplanten, terwijl dan nog gerekend wordt op verdere uitbreiding der cultuur van gouvernementswege tot een totale oppervlakte in maximum van 3000 hectaren.

De bedoeling is dat het bestuur gedurende drie jaren de beschikking krijgt over de, in cultuur te brengen terreinen, waarop dan de bacoven door de eigenaars met hunne arbeiders zullen worden aangeplant en gekweekt op kosten van het gouvernement. Na afloop van bedoelden termijn zal eene verrekking plaats hebben, waarbij het voordeel saldo, na aftrek van verschillende onkosten als kapitaal-rente enz., ten bate van de eigenaars, een eventueel nadeelig saldo ten laste van de onderneming komt, wier terreinen onder hypotheecair verband zullen komen te staan. De afbetaling van het nadeelig saldo zal evenwel, na verkregen toestemming van den gouverneur, in ten hoogste 10 jaarlijksche termijnen kunnen geschieden.

Waar met het oog op de steeds toenemende uitbreiding der consumptie van bananen op de tegenwoordige markten en de groote waarschijnlijkheid, dat nieuwe markten zich voor het product zullen openen, vooreerst wanneer men er maar vng genoeg bij is, weinig vrees behoef te bestaan voor overproductie, ligt de groote quaestie van het al of niet welslagen dezer koloniale onderneming in de zekerheid al of niet van een goed en goedkoop vervoer. De hieromtrent indertijd door den heer Gonggrijp gevoerde besprekingen doen de hoop wettigen, dat men zich daarover niet ongerust behoeft te maken.

Een streep door de rekening zou echter wellicht nog gemaakt kunnen worden door het staken van den dienst op West-Indië door de booten der „Royal Mail Steam Packet Co.“, wanneer deze maatschappij zich het subsidie voor het overbrengen der mails ziet ontnemen. Men rekende toch ook zo'n beetje op de toezeggingen indertijd van den directeur Owen dier maatschappij. Intusschen twijfelen wij niet, of deze quaestie van het transport zal door het koloniaal bestuur, vóór indiening van zijn voorstel, zoodanig onder de oogen zijn gezien, dat de mogelijkheid uitgesloten kan worden geacht, dat de kolonie met haar bananen op 'n gegeven oogenblik zou opscheept blijven.

Voor de „Koninklijke Westindische Maildienst“ zou het verdwijnen van de „Royal Mail“, in die wateren, een lastigen concurrent minder beteekenen. Nu toch heeft laatstgenoemde maatschappij juist besloten om ook te Amsterdam en Rotterdam goederen aan te nemen voor Suriname, die dan per bijzondere gelegenheid uit Nederland naar Southampton zouden worden overgebracht, zonder dat zulks aanleiding zou geven om hoogere vrachtprijzen te bedingen dan die der „Koninklijke Westindische“.

De surinaamsche goud-industrie komt voor het eerste kwartaal van dit jaar met een aardig uitvoercijfer voor den dag, rond 210 kilogram, wat met 't oog op de omstandigheid dat de drie eerste maanden niet de meest gunstige voor deze industrie zijn, de hoop rechtvaardigt, dat 1905 weer in vergelijking met het voorgaande jaar op eene aanmerkelijke vermeerdering zal kunnen wijzen. Maar toch zal Suriname nog bij verre na niet de productiecijfers van Britsch en Fransch Guyana halen, die met 3 tot 4 à 5000 kilogrammen 's jaars onze kolonie verre de loef afsteeken. Zou nu juist in dit opzicht de middenmoet het slechtste gedeelte van de guyanase visch zijn? 't Is haast niet aan te nemen. Laten we 't beste hopen van het door de Omai-mijn in Britsch Guyana gegeven voorbeeld, die nu na lange jaren sukkelens met een productie van 1000 kilogrammen 's jaars, de leiding van de groote ondernemingen in die streken heeft aanvaard. Wat een, aan den toestand in de naburige koloniën evenredige vlicht der goudmijn-industrie in Suriname, voor deze kolonie zou beteekenen is haast onnoodig uit te zetten.

RECLAMES.

Abonnement geldig in

BERLITZ

meer dan 170 steden

SCHOOL

ALLEEN

Noordeinde 119 a

Gewaarschuwd wordt tegen

arglistige nabootsing.

ALL MODERNE

TALEN

Onderwijs Vertalingen

Proefles gratis.

Prospectus franco.

't Zij voldoende er op te wijzen, dat elke 1000 kilogrammen meer, den fiscus aan rechtstreeksche baten een som van 150000 gulden opbrengt, terwijl dan nog in aanmerking moeten worden genomen de groote sommen, die aan bedrijfskosten, voor arbeid, transport en zoo meer, in de kolonie worden verdiend en ook deze op eenigerlei wijze ten goede komen.

Nog houdt het vreeselijk pleit van al het keffen aan, als gevolg van de verkiezingsherrie, en 't deed ons daarom genoegen aan de **Surinaamsche Bode** een ernstig woord van vermaan te kunnen ontleenen.

De *Surinaamsche Bode* wijst op het motto: wie wind zaait, zal storm oogsten. Het aanmoedigen van verdeeldheid onder Hollanders en Surinamers kan niet anders dan ten nadeele der gekleurde Nederlanders uitloopen. Het doet het blad genoegen, dat dit thans wordt ingezien door sommige lieden die vroeger hand scholden op de Hollanders. Het blad verklaart te dwepen met Nederland, als het vrijzinnigste land ter wereld. Surinamers en Hollanders zijn Nederlanders in den zin der wet en met gelijke rechten, zoo voor zwarten als blanken. Daarop is het blad trotsch. Doch het betreurt dat de joviale verhouding van vroeger voor spanning heeft plaats gemaakt. De oorzaak zoekt het in den economischen toestand der kolonie en de slechte voorlichting van sommigen. Telenstellingen wegens het niet verkrijgen van baantjes bij de Gouvernementswerken hebben sommigen tot verbittering geleid. In het gemeenschappelijk belang, doet het blad een beroep op allen en inzonderheid op de beschaaftde Hollanders om tot verzoening te komen.

Curacao. Naar aanleiding van het bericht, dat de commissie, belast met het onderzoek van de vraag of behoud van de militaire bezettingen van Suriname en Curacao op den bestaanden voet, dan wel hare reorganisatie of anders hare vervanging door gewapende politiekorpsen aanbeveling verdient, was ontbonden, teekent de *Wekker* in haar nummer van den 8sten April ll. aan, dat het haars inziens met het oog op de samenstelling der bevolking van Curacao gewenscht voorkomt, «bedacht te zijn op middelen om bij voorkomende eventualiteiten orde en rust te kunnen handhaven.» Er zijn te veel onrustige elementen in de kolonie, welke het blad aantreft in dat gedeelte vooral der bevolking, hetwelk de vrije liefde betracht, met den dag toeneemt, en door problematisch onderwijs niet gerekend kan worden tot de rustigsten en meest beschaaftden in den lande. Het ziet tegenover deze elementen den besten waarborg in de aanwezigheid van een macht, die in militairen zin krachtig weet op te treden. Hiertegenover zij gewezen op het feit, dat alle eilanden buiten Curacao het zonder zulk een militaire macht kunnen stellen.

Een gewichtigen factor levert evenwel voor het hoofdeiland der kolonie het door 't blad geciteerde financiële nadeel op, dat uit het terugtrekken van het garnizoen zou voortvloeien. Maar dit mag o. i. niet te zwaar wegen, waar men op die wijze een kunstmatige bron van inkomsten zou bestendigen, die als alle kunstmiddelen niet dienstig zijn om eene gezonde evolutie in de hand te voeren.

Het blad verwijft ook weder in zijn pleit om den zwaren slag der afschaffing van het garnizoen voor de kolonie af te wenden bij «de hachelijke economische omstandigheden, waaronder onze kolonie verkeert.»

Men zal ons wel, na al hetgeen wij schreven, de laatste achten, om te beweren dat de economische toestand van de kolonie een gezonde is, maar de overtuiging, dat voor Curacao nog veel kan en moet worden gedaan, maakt ons niet blind voor sommige teekenen, die ons hoop geven, dat bij verder krachtig aanpakken, de economische zege ons reeds in nabije toekomst wenkt. Herhaaldelijk zien we in den laatste tijd de inkomsten der gemaakte raming overtreffen. Zoo brachten de eilanden Bonaire en Aruba nu weer in het vorig jaar op een geraamd totaal van bij de 70000 gulden omstreeks 17000 gulden meer op. Er valt dus reeds verbetering waar te nemen, nog 'n paar flinke duwtjes en Curacao zal naar we hopen weer op den top staan, vanwaar 't zoetjes aan naar beneden gleeft.

Veel is in dit opzicht te verwachten van den door het bestuur voorgestelden maatregel om een bedrag van 250000 gulden te besteden aan hulp aan den grooten landbouw, hetgeen zou geschieden door overname tegen lagere rente van hypotheeken, ten name van de Curacaosche Hypotheekbank gevestigd op ondernemingen, waardoor genoemde bank tevens de beschikking zou krijgen over meer vrij geld, om hare transactiën niet te breiden, zoodat de ondernemingen dan ook weer bij haar zullen kunnen aankloppen voor het noodige geld, om het bedrijf uit te breiden en te verbeteren.

Wanneer Dr. J. Boeke nu ook maar bij zijn omvangrijke studie op vischgebied tot gunstige resultaten moege komen, maar daaraan blijkt meer vast te zitten dan teeken, als wij, geneigd zouden zijn aan te nemen.

INGEZONDEN.

Amsterdam, 8 Mei 1905.

Geachte Redactie!

Het zal u zeker wel zijn opgevallen, dat van liberalen kant hier drie Oost-Indische specialiteiten voorloopig candidaat zijn gesteld voor de Tweede-Kamer verkiezing. Ik mag lijdē, dat ze er zullen komen en dit hoop ik ook voor den heer Lely, als West-Indische specialiteit!

Eerlijk gezegd, had ik echter een heel andere verwachting, toen de heer L. het Gouvernementschap van Suriname op zich nam; ik dacht toen niet, dat hij, juist als hij de noodige kennis had opgedaan om met vrucht voor de kolonie veel goeds te kunnen doen, zijn werk in den steek zou laten. Maar dat gaat nu eenmaal zóó in de wereld; de menschen, die 't algemeen belang in de eerste plaats dienen, zijn dum gezaaid.

Mijn vraag is nu echter, en die doe ik in 't publiek, opdat iedereen te lezen zou; of men nu bij de benoeming van weer een nieuwen Gouverneur, niet iemand zou kunnen vinden, die de kolonie en hare behoeftē reeds kent en die de belofte aflegt, dat hij zoolang mogelijk op zijn post zal blijven, om van 't veelbelovende Suriname te maken, wat er ongetwijfeld van te maken is.

Dank voor de plaatsing, Uw D.w. Surinamer.

Correspondentie.

Aan de Redactie van de *Apeldoornsche Ct.*

Dank voor de toezending van het verslag der op den 3en Mei jl. te Apeldoorn gehouden jaarvergadering der Vereniging «Oost en West». Wij verwijzen naar het Hoofdartikel in dit blad en releveeren hier gaarne de waardeerende woorden door haar toegevoegd aan den lof gezwaaid door den heer van der Heide aan de presidente, Mevrouw N. van Zijl, waar zij schrijft dat Mevrouw van Zijl door haar eigenaardig talent van presideeren de discussiën steeds in het goede spoor weet te houden en de sprekers voor afdwalingen te behoeden. Door persoonlijk slechts in 't allernoodzakelijkst geval aan de besprekingen deel te nemen en dan nog alleen voor het zeggen van iets kernachtigs of het doen van een korte opmerking, die echter onmiddellijk inslaat, geeft deze dame aan de door haar gepresideerde vergaderingen, w. i. in korten tijd gewoonlijk veel wordt afgedaan, steeds een bijzonder cachet.

